

Vastine Vesa Vuorisen 31.8.2023 tekemään kansalaisaloitteeseen liittyen kuntoutusosaston perustamiseen vuonna 2024 ja lähetteettömän palvelun suunnittelun aloittamista ja toteuttamista vuonna 2024

Vaasalainen Vesa Vuorinen on lähettänyt 31.8.2023 sähköpostitse 31.8.2023 päiväämänsä aloitteen Pohjanmaan hyvinvointialueen hallitukselle käsiteltäväksi.

Vuorisen aloitteet koskevat seuraavia asioita:

- * Aloite kuntoutusosaston perustamista vuonna 2024
- * Aloite lähetteettömän palvelun suunnittelun aloittamista ja toteuttamista vuonna 2024

Tämä vastine vastaa molempiin aloitteisiin.

Vastineena Vesa Vuorisen laatimiin aloitteisiin tuomme esiin seuraavaa:

Psykososiaalisten palveluiden toimialan Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman keskeisiä tavoitteita on hoidon saatavuuden parantaminen. Peruspalveluita vahvistetaan ja kehitetään eri ikäsegmenteissä. Tämä tarkoittaa sitä, että asiakkaat pääsevät nopeammin ja matalalla kynnyksellä hoidon ja avun piiriin. Lisäksi tavoitteena on ostopalveluiden vähentäminen ja oman tuotannon 100% käyttö. Aluevaltuusto hyväksyi 12.6.2023 tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman 2023. Henkilöstöjaosto myös hyväksyi toimialalle suunnatut lisäresurssit esityksen mukaan ostopalveluiden vähentämiseen. Lisäresurssit sijoitetaan Luodossa sijaitsevaan asumisyksikkö Ankaretiin, joka muuttaa uusiin tiloihin 11/2023 ja uuteen Vaasan kaupungin alueelle sijoittuvaan toimintaan, joka tulee olemaan tuettua asumista, yhteisasumista sekä vertaistukea.

Kehittämisen ohjelmassa ei ole suunniteltuna uutta, omaa vaativan kuntoutuksen yksikköä, mutta tämä ei tarkoita, että meillä ei olisi asiakkaittemme kuntoutukseen tähtäävää palvelua. Tavoitteemme on edelleen tarjota monimuotoisia mielenterveys- ja päihdepalveluita. Psykososiaalisten palveluiden avohoidossa ja asumispalveluissa on kuntouttavia hoitomenetelmiä, jotka tähtäävät hyvinvoinnin parantamiseen ja toimintakyvyn vahvistamiseen. Erikoissairaanhoidon osastohoidossa on aikuisten Tutkimus- ja kuntoutusosasto, jonka kesimääräinen hoitoaika on noin 34 hoitovuorokautta. Psykiatrian osastohoidon hoito-ajat ovat keskimäärin lyhentyneet. Osastohoidon jälkeen järjestetään

moniammatillisesti yhdessä potilaan kanssa suunniteltu tavoitteellinen avohoito, jossa asiakasta tuetaan erilaisilla sosiaali- ja terveyspalveluilla. Potilasta ohjataan käyttämään myös kolmannen sektorin matalankynnyksen palveluja ja toimintoja.

Hyvinvointialueen omien asumisyksiköidemme, Ankaretin ja Kristiinankaupungissa sijaitsevan Kreivinkodin paikkamäärä kasvaa vuoden 2023 loppuun mennessä 11 paikalla. Vuoden 2024 alussa käynnistyvä uusi toiminta mahdollistaa palvelun toteutuksen, jossa uuden toiminnan asukaspaikkamäärä tulee kasvamaan asteittain ja asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluissa tullaan jatkossa panostamaan entistä enemmän asiakkaiden kuntoutumiseen. Aktiivisen kuntouttamisen tavoitteena on auttaa asiakkaita selviytymään mahdollisimman omatoimisesti arjestaan ja mahdollisuuksien mukaan tukea heitä työelämään suuntaavien tavoitteiden edistämiseksi. Kuntoutumisen seuranta tullaan toteuttamaan siihen erikseen kehitettyjen mittarien avulla. Edellä mainittujen toimenpiteiden tavoitteena on vastata kroonisesti mielenterveyshäiriötä sairastavien asiakkaiden hoidon- ja kuntoutuksen tarpeeseen.

Nykyinen taloustilanne haastaa palvelurakenteiden ja toimintatapojen kehittämiseen. Haluamme panostaa ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin, mutta samalla myös tukea asiakkaittemme kotona asumista. Pitkän aikavälin tavoite on, että tekemämme toimenpiteet tulevat vaikuttamaan erikoissairaanhoidon poliklinikka- ja vuodeosastotoiminnan kuormituksen ja palvelutarpeen vähenemiseen peruspalveluiden kehittämisen ja vahvistumisen myötä. Yhteisesti kehitetyt prosessit vähentävät päällekkäisyyttä ja selkiyttävät työnjakoa.

Lähetteen palvelu

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaan hoitopolussa on tarjolla lähetteettömiä palveluita. Sairaanhoidon ensimmäinen hoitotapahtuma on usein peruspalveluissa, johon ei lähetettä vaadita. Peruspalveluiden ja erikoissairaanhoidon keskinäisessä yhteistyössä muodostuu hoidon porrastus, joka pyrkii laadukkaaseen hoidon kokonaisuuteen, oikea-aikaisuuteen ja asiakkaan etuun. Avohoito onkin yleisin hoitomuoto psyykkisten sairauksien hoidossa. Tarve erikoissairaanhoidon palveluihin arvioidaan.

Kuluneen vuoden aikana on Psykososiaalisen keskuksen keskisen alueen (Vaasa, Laihia, Mustasaari ja Vöyri) henkilökuntaa koulutettu valtakunnallisen Terapiat etulinjaan –toimintamallin mukaisesti. Yksikössä otettu käyttöön hoidon tarpeen arvioinnin tueksi kehitetty digitaalinen työväline, Terapianavigaattori. Lisäksi henkilökuntaa on koulutettu omahoito-ohjelman ja lyhytterapiamenetelmien käyttöön. Tavoite on kehittää henkilöstön osaamista ja hoidon vaikuttavuutta. Henkilökunnasta noin 80% on koulutettu ja henkilökunta on motivoitunut toteuttamaan uutta toimintatapaa, jossa asiakkaalle

pyritään tarjoamaan mahdollisimman nopeasti ensijäsennysaika (asiakkaan tilanteen ja hoidon tarpeen jäsentäminen) sen jälkeen, mahdollisuus 5 käyntikertaa sisältävään lyhytterapiaan. Tämän toimintatavan toimivuudesta on valtakunnallista näyttöä ja samaa toimintatapaa toteutetaan mm. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö (YTHS) ja yksityisellä sektorilla sekä myöskin työterveydessä. Tämän toimintatavan yksi merkittävä tekijä on myös tunnistaa nopeammin asiakkaan hoidon tarve ja ohjata hänet oikealle hoitopaikalle.

Hyvinvointialueen strategian mukaisesti kehitämme toimintaamme siten, että pystyisimme vastaamaan palveluntarpeeseen matalalla kynnyksellä toimialan peruspalveluissa. Mikäli asiakkaan oirekuva on vaikea ja asiakas tarvitsee erikoissairaanhoidon palveluita, tulemme jatkossakin keskisellä alueella käyttämään lähetettä asiakkaan hoidon vastuun siirrossa erityistasolle. Toiminnan muutoksen tavoitteena on, että erikoissairaanhoidon palvelut ovat oikea-aikaisia, tarkoituksenmukaisia ja tehokkaita. Erikoissairaanhoidon jälkeen ohjataan asiakas tarvittaessa jatkohoitoon perustasolle.

Pohjanmaan hyvinvointialueen palveluissa on näyttöä siitä, että etenkin pohjoisella alueella lähetetehtävyys on aiheuttanut erikoissairaanhoidon kuormittuneisuutta, koska kaikki asiakkaat otetaan ns. sisään ja hoidetaan erityistasolla sellaisilla hoidon tarpeilla ja oirekuvilla, jotka kuuluisivat perustasolle. Koko toimialan tavoitteena on saada tarkempaa tilastollista näyttöä alueen väestön sairastavuudesta ja erikoissairaanhoidon tarpeesta. Tulemme hyödyntämään THL:n ohjaamia kirjaamiskäytäntöjä toimenpidekoodien käyttöönottoa ja yhtenäistämistä laajemmin koko alueella. Oikein ja yhtenäisesti kirjaamalla toimenpidekoodeja tuomme esiin palvelujen sisällä tehtävää toimintaa. Lisäksi tavoitteemme on arvioida toimialan henkilöstöresurssien tarve peruspalveluiden ja erikoissairaanhoidon osalta, jotta pystymme vastaamaan alueemme väestön palvelutarpeeseen.

Psykososiaalisten palveluiden pitkänjänteinen tavoite on tarjota alueemme väestölle mahdollisimman hyviä ja vaikuttavia perustason ja erikoissairaanhoidon mielenterveys- ja päihdepalveluita. Toiminnan kehittämisen ja todennäköisten rakennemuutosten myötä arvioimme lähetekäytäntöjämme.

Liittyen yhteistyöhön yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa, on tällä hetkellä meneillään kumppanuustyöpöytä työskentely. Työryhmä suunnittelee toimialoille yhteisen toimintamallin, miten toimimme yhdessä kaikkia toimijoita hyödyntäen hyvinvointialueen asukkaiden hyvinvoinnin hyväksi. Tavoitteena on, että toimintamalli on vuoden loppuun mennessä valmis ja se otetaan käyttöön vuoden 2024 alussa. Psykososiaalisten palveluiden toimiala toimii pilottina tässä kokonaisuudessa.

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Kosti Hyvärinen

Toimialajohtaja

Psykososiaaliset palvelut

Mirja Remes

Psykiatrian johtava lääkäri

Psykososiaaliset palvelut

Tanja Jaakola

Ylihoitaja

Psykososiaaliset palvelut

Marja Mustonen

Mielenterveys- ja päihdehuollonpäällikkö

Psykososiaaliset palvelut